

บทที่ ๑

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การก่อความไม่สงบในพื้นที่ ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้และ ๔ อำเภอของจังหวัดสงขลา ได้ปะทุความรุนแรงระลอกใหม่เป็นสถานการณ์การเผชิญหน้า(Confrontation) และเป็นความท้าทายของรัฐไทยอย่างยิ่ง เพราะความรุนแรงได้ส่งผลกระทบโดยตรงต่อความมั่นคงแห่งรัฐโดยรวม และเป็นที่สนใจของประชาคมระหว่างประเทศอย่างมากนับตั้งแต่เหตุการณ์ปล้นปืนเมื่อ ๔ มกราคม ๒๕๕๓ เรื่อยมาจวบจนปัจจุบัน รวมระยะเวลา ๘ ปี(ปี พ.ศ.๒๕๕๕) ไม่ว่ารัฐบาลจะทุ่มเทงบประมาณหรือทรัพยากรที่จำเป็นลงสู่พื้นที่ให้กับองค์กรหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขสถานการณ์ความรุนแรงเป็นจำนวนมากอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน แต่ก็ยังไม่สามารถจะยุติสถานการณ์ความรุนแรงเหล่านั้นได้ สถานการณ์การก่อความไม่สงบด้วยความรุนแรงที่คุกคามต่อชีวิตและทรัพย์สินทั้งของรัฐและประชาชนก็ยังคงเป็นสถานการณ์ที่เผชิญหน้าและดำรงการเป็นภัยคุกคามต่อความมั่นคงของประเทศโดยรวมและทำลายต่อระบบแห่งรัฐ(State System) ให้เกิดความอ่อนแออยู่ต่อไป ความท้าทายนี้มีใช่เป็นความท้าทายของรัฐเพียงอย่างเดียว หากแต่ท้าทายต่อประชาสังคมไทยโดยรวมที่ทุกส่วนของสังคมต้องหันมาทำความเข้าใจปัญหาอย่างจริงจังและมีส่วนร่วมอย่างสำคัญต่อการแก้ปัญหาาร่วมกันอย่างมีเอกภาพและทิศทางที่ชัดเจน

การปฏิบัติการก่อความไม่สงบในห้วงกว่า ๘ ปีที่ผ่านมา ยังไม่ปรากฏว่าบุคคล กลุ่มบุคคล องค์กร หรือขบวนการ ได้ออกมาประกาศหรือแสดงความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติการรุนแรงเหล่านั้นอย่างเป็นทางการ ซึ่งแตกต่างกับการต่อสู้และความรุนแรงที่เคยเกิดขึ้นในอดีต ในครั้งที่ขบวนการแบ่งแยกดินแดน ไม่ว่าจะเป็นขบวนการพูโล(PULO) หรือขบวนการบีอาร์เอ็น(BRN) ได้ออกมาประกาศแสดงความรับผิดชอบ และจุดยืนของการก่อเหตุรุนแรงอย่างชัดเจน(Joseph Lion, ๒๕๕๐ : www.idss.edu.sg) ซึ่งตรงข้ามกับปัจจุบัน โดยสิ้นเชิง ขบวนการก่อความไม่สงบที่ก่อเหตุร้ายในปัจจุบันนอกจากไม่ออกมาแสดงความรับผิดชอบและประกาศจุดยืนของการปฏิบัติการก่อเหตุรุนแรงแล้ว กลับยังใช้กลยุทธ์ในการสร้างข่าวลือ สร้างกระแส ใส่ร้ายป้ายสีเจ้าหน้าที่รัฐไทยอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ด้วยหลักการ โฆษณาชวนเชื่อ(Propaganda) เบี่ยงเบนข้อเท็จจริงที่

เกิดขึ้น สร้างความสับสนให้แก่พี่น้องประชาชน จนเกิดความรู้สึกหวาดระแวงและเกลียดชังเจ้าหน้าที่รัฐไทย อันเป็นผลทำให้เป็นอุปสรรคสำคัญต่อการเข้าถึงประชาชนของรัฐ นอกจากนี้ ขบวนการก่อความไม่สงบยังใช้กลยุทธ์ที่จี้จดหมายใบปลิว ช่มชู้เป้าหมายที่เป็นปฏิปักษ์หรือไม่เห็นด้วยกับแนวทางของกลุ่มตน และลงมือปฏิบัติการลอบสังหาร (Assassination) ด้วยวิธีการอันโหดร้ายและทารุณ ตามที่ปรากฏทั้งในรูปแบบของข่าวลือและใบปลิวอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้เพื่อหยุดยั้งและควบคุมกลุ่มที่ไม่เห็นด้วยหรือต่อต้าน ด้วยความสยดสยองน่าสะพรึงกลัว จนก่อให้เกิดสภาวะความหวาดกลัว (Terror) ขยายตัวไปทั่วสังคมทั้งในพื้นที่และนอกพื้นที่ โดยที่คนส่วนหนึ่งเชื่อและคล้อยตามการโฆษณาชวนเชื่อของขบวนการ และคนอีกส่วนหนึ่งอาจตกอยู่ภายใต้สภาวะความหวาดกลัว และหยุดพฤติกรรมต่อต้าน เลิกเป็นปฏิปักษ์กับกลุ่มผู้ก่อการนี้อย่างเปิดเผย การปฏิบัติการดังกล่าวของขบวนการก่อความไม่สงบได้ใช้เป็นเครื่องมือในการตอบโต้และป้องกันการปฏิบัติการทางการเมืองของฝ่ายรัฐอย่างได้ผลตลอดมา (ปัญญาศักดิ์ โสมาณวสุ, ๒๕๕๐ : ๑-๒)

แต่ถึงอย่างไรก็ตามการปฏิบัติการของขบวนการก่อความไม่สงบตลอดห้วงที่ผ่านมาได้ทิ้งร่องรอยในเชิงสัญลักษณ์ไว้มากพอที่จะเป็นข้อมูลให้เราได้สืบค้น ค้นหา และทำความเข้าใจ ขบวนการก่อความไม่สงบเหล่านี้ได้ในเกือบทุกมิติ ทั้งในกระบวนการสร้างสมาชิก สร้างอุดมการณ์ เป้าหมายการก่อการ และโครงสร้างเชิงกายภาพขององค์กรการต่อสู้ของกลุ่ม อันถือเป็นปัจจัยสำคัญต่อการดำรงสถานะเป็นตัวแสดง (Actor) ในการก่อความไม่สงบหรือความรุนแรงในจังหวัดชายแดนภาคใต้มาอย่างยาวนาน ทั้งนี้ด้วยปัจจัยต้นเหตุคือการมีและการดำรงอยู่ของสมาชิกกลุ่มอุดมการณ์การแบ่งแยกดินแดนที่ยังคงสามารถส่งผ่านอุดมการณ์จากรุ่นสู่รุ่นอย่างไม่หยุดยั้ง จนทำให้ความรุนแรงในจังหวัดชายแดนภาคใต้ดูเป็นวงจรที่ไม่รู้จักจบรอบแล้วรอบเล่า ดังนั้นการมีและการดำรงอยู่ของสมาชิกกลุ่มแนวคิดแบ่งแยกดินแดนอย่างต่อเนื่องนี้เอง ถือเป็นปัจจัยสำคัญยิ่งประการหนึ่งของการมีและการดำรงองค์กรการต่อสู้ของกลุ่มอย่างต่อเนื่องตลอดมาสำหรับโครงสร้างในองค์กรการต่อสู้ของขบวนการ พบว่าขบวนการก่อความไม่สงบได้จัดองค์กรการต่อสู้โดยกำหนดโครงสร้างไว้ ๒ โครงสร้าง ที่มีความเกี่ยวข้องเชื่อมโยงและเกื้อกูลกันอย่างใกล้ชิด ซึ่งประกอบด้วยโครงสร้างองค์กรมวลชนหรือโครงสร้างทางการเมือง (The Political Wing) และโครงสร้างทางทหาร (The Military Wing) (Sascha Helbardt ; ๒๐๑๑ : ๓๕-๓๗) ทั้ง ๒ โครงสร้างที่มีสมาชิกผ่านกระบวนการจัดตั้งเข้ามาแล้ว ถือเป็นตัวตนสำคัญขององค์กรการต่อสู้ของขบวนการก่อความไม่สงบที่ใช้ขับเคลื่อนความรุนแรงเป็นสถานการณ์ที่เผชิญหน้ารัฐไทยอยู่ในปัจจุบัน

จากที่กล่าวมาแล้วจะเห็นได้ว่ากระบวนการเข้าสู่การเป็นสมาชิกองค์กรการต่อสู้ของขบวนการก่อความไม่สงบใน ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ ถือเป็นกระบวนการในการแสวงหาเพื่อเก็บ

ตัว คัดเลือก ชักชวน จัดตั้งประชาชนและเยาวชนในพื้นที่เข้าสู่อการเป็นสมาชิกของกลุ่มอย่างต่อเนื่อง และตราบไคที่ขบวนการก่อความไม่สงบกลุ่มนี้ยังคงดำรงและสามารถขับเคลื่อนอุดมการณ์และแสวงหาบุคคล เข้าสู่อการเป็นสมาชิกของกลุ่มได้อย่างไม่หยุดยั้ง องค์การการต่อสู้ของกลุ่มก็จะสามารถดำรงความต่อเนื่องอยู่ได้ สถานการณ์ความรุนแรงหรือสถานการณ์การก่อความไม่สงบใน ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ ก็จะยังคงดำรงความต่อเนื่องของการเป็นวงจรแห่งความรุนแรงอย่างไม่รู้จบอยู่ต่อไปเช่นกัน ดังนั้นการศึกษาเรื่อง “กระบวนการเข้าสู่อการเป็นสมาชิกขององค์การการต่อสู้ของขบวนการก่อความไม่สงบในพื้นที่ ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ และแนวทางในการหยุดยั้ง” จึงเป็นประเด็นที่น่าสนใจและสำคัญยิ่ง ควรค่าต่อการศึกษาค้นหาคำตอบเป็นอย่างมาก เพราะหากเราสามารถเรียนรู้ เข้าใจ ในกระบวนการเข้าสู่อการเป็นสมาชิกขององค์การการต่อสู้ของขบวนการก่อความไม่สงบได้ จนสามารถค้นพบปัจจัยในการสร้างแรงจูงใจสูงสุดให้ตัดสินใจเข้าสู่อการเป็นสมาชิกของกลุ่มได้แล้ว ผลการศึกษาอาจนำไปสู่อการกำหนดกรอบแนวทางการตัดความเชื่อมโยงหยุดยั้งและทำลายกระบวนการเข้าสู่อการเป็นสมาชิกขององค์การการต่อสู้ของขบวนการก่อความไม่สงบในพื้นที่ ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ได้ ซึ่งเป็นการแก้ปัญหาที่ต้นน้ำ(Upstream)ของกระแสแห่งความรุนแรงใน ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ อีกทั้งปัจจุบันก็ยังไม่มืงานวิจัยชิ้นใดที่ทำการศึกษาในประเด็นนี้เลย ดังนั้นการที่ผู้วิจัยมุ่งศึกษาประเด็นดังกล่าวนี้จึงเป็นประเด็นที่ท้าทายในกระบวนการวิจัย และหากสำเร็จก็จะเป็นประโยชน์ในเชิงข้อมูลทางวิชาการที่จะนำไปประยุกต์ใช้ในการกำหนดยุทธศาสตร์การแก้ปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดวัตถุประสงค์การวิจัยไว้ ๔ ประการ ดังต่อไปนี้

๑. เพื่อศึกษาการจัดตั้งโครงสร้างขององค์การการต่อสู้ของขบวนการก่อความไม่สงบในพื้นที่ ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้
๒. เพื่อศึกษาถึงกระบวนการเข้าสู่อการเป็นสมาชิกตลอดทั้งขั้นตอนการฝึก-อบรมให้แก่ผู้ผ่านเข้าสู่อการเป็นสมาชิกขององค์การการต่อสู้ของขบวนการก่อความไม่สงบในพื้นที่ ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้
๓. เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่กระตุ้นให้เกิดแรงจูงใจ(Motive) ในการตัดสินใจเข้าสู่อการเป็นสมาชิกขององค์การการต่อสู้ของขบวนการก่อความไม่สงบในพื้นที่ ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้

๔. เพื่อกำหนดแนวทางในการตัดความเชื่อมโยง หักข้อยกเว้นและทำลายกระบวนการเข้าสู่การเป็นสมาชิกองค์กรการต่อสู้ของขบวนการก่อความไม่สงบในพื้นที่ ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้

ขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัยมีขอบเขตดังนี้ :-

๑. จะทำการศึกษาขบวนการก่อความไม่สงบในพื้นที่ ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ คือ ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส เท่านั้น

๒. จะทำการศึกษาขบวนการก่อความไม่สงบในพื้นที่ ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ ในห้วงเวลาดังแต่ ปี พ.ศ.๒๕๔๗ ถึงปัจจุบัน (พฤศจิกายน ๒๕๕๔)

วิธีดำเนินการวิจัย

๑. การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพเป็นการศึกษาจากข้อมูลแบบคุณภาพเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์(Interviews) ผู้เข้ามอบตัวและถูกจับกุมที่เป็นสมาชิกขบวนการก่อความไม่สงบ พร้อมๆกับการสังเกตพฤติกรรมเชิงลึกจำนวน ๓๐ คน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นจริงมากที่สุด นำข้อมูลเหล่านั้นมาวิเคราะห์ภายใต้กรอบทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ประกอบกับประสบการณ์ตรงของผู้วิจัย นำไปสู่การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา

๒. ทำการศึกษาจากเอกสาร(Documentary research) ที่ใช้มี ๒ ประเภทคือ

๒.๑ ข้อมูลเอกสารชั้นต้น(Primary sources) อันได้แก่ คำแถลงการณ์ (Statement) ใบบลิว ประกาศ และนโยบาย

๒.๒ ข้อมูลเอกสารชั้นรอง(Secondary sources) อันได้แก่ รายงานผลการชกถามที่ตีพิมพ์แล้ว (Printed official paper) จากศูนย์พิทักษ์สันติ ศูนย์ปฏิบัติการตำรวจชายแดนภาคใต้ และศูนย์เสริมสร้างสมานฉันท์ กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค ๔ ส่วนหน้า ในห้วงเดือน มีนาคม ๒๕๕๐ ถึง ตุลาคม ๒๕๕๔ โดยคัดเลือกบันทึกการชกถามมาทำการศึกษ จำนวน ๑๕๐ คน

๓. การสังเกตภาคสนาม(Field Observation) และข้อมูลเชิงประจักษ์ (Empirical Data) โดยอาศัยประสบการณ์จากที่ผู้วิจัยเป็นผู้ปฏิบัติงานจริงในพื้นที่ ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ มาอย่างต่อเนื่องเป็นเวลา ๗ ปีเต็ม นับจากเดือน เมษายน ๒๕๔๘ ถึงปัจจุบัน

(๒๕๕๔) โดยผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่ได้อ้างอิงมาประมวลวิเคราะห์ด้วยวิธีพรรณนาเชิงวิเคราะห์ (Descriptive analytical method)

ข้อจำกัดของการวิจัย

ผู้วิจัยไม่สามารถเปิดเผยข้อมูลจริงของผู้ให้สัมภาษณ์ที่ได้ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีกับผู้วิจัย ด้วยเหตุผลด้านความปลอดภัยของกลุ่มประชากรที่ทำการศึกษา

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

๑. ทำให้ทราบถึงโครงสร้างองค์การต่อสู้และแนวความคิดในการจัดตั้งองค์การต่อสู้ของขบวนการก่อความไม่สงบในพื้นที่ ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้

๒. ทำให้ทราบถึงกระบวนการเข้าสู่การเป็นสมาชิกขององค์การต่อสู้ของขบวนการก่อความไม่สงบในพื้นที่ ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้

๓. ทำให้ทราบถึงปัจจัยที่กระตุ้นให้เกิดแรงจูงใจ (Motivation) ในการตัดสินใจเข้าสู่การเป็นสมาชิกขององค์การต่อสู้ของขบวนการก่อความไม่สงบในพื้นที่ ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้

๔. ทำให้ทราบถึง ขั้นตอนวิธีการ ฝึก-อบรม สร้างอุดมการณ์ และการปฏิบัติทางยุทธวิธีให้แก่ผู้ผ่านการเข้าสู่การเป็นสมาชิกขององค์การต่อสู้ของขบวนการก่อความไม่สงบในพื้นที่ ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้

๕. จะทำให้สามารถจัดทำข้อเสนอแนะในการกำหนดแนวทางการแก้ปัญหาและแนวทางในการปฏิบัติงานในพื้นที่ ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ได้ตรงประเด็นปัญหามากขึ้น เพื่อป้องกันการขยายตัว พร้อมๆกับการลดจำนวนสมาชิกขององค์การต่อสู้ของขบวนการก่อความไม่สงบ จนสามารถควบคุมสถานการณ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยเฉพาะหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงและการแก้ปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ เช่น กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร สภากาความมั่นคงแห่งชาติ สำนักข่าวกรองแห่งชาติ กองทัพบก กองทัพเรือ กองทัพอากาศ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงวัฒนธรรมและความมั่นคงของมนุษย์ เป็นต้น

๖. ทำให้ประชาชนใน ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่ไม่ได้เกี่ยวข้องกับขบวนการก่อความไม่สงบได้รับรู้และเข้าใจกระบวนการเข้าสู่การเป็นสมาชิกขององค์การต่อสู้ของขบวนการก่อความไม่สงบ

คำจำกัดความ

การก่อความไม่สงบ(Insurgency)	คือ การเคลื่อนไหวของขบวนการที่มุ่งประสงค์จะล้มล้างอำนาจรัฐที่มีอยู่เดิม เป้าหมายอาจจำกัดเพียงการแยกตัวเอง ออกจากการควบคุมของรัฐบาล จนถึงการใช้ยึดอำนาจรัฐและเข้าแทนที่รัฐบาลปัจจุบัน โดยใช้การบ่อนทำลาย และการต่อสู้ด้วยอาวุธ ซึ่งจะมีระดับความรุนแรงที่ยังไม่ถึงขั้นสงครามกลางเมือง
การก่อการร้าย(Terrorism)	คือการใช้ความรุนแรงหรือข่มขู่ว่าจะใช้ความรุนแรง ซึ่งได้ไตร่ตรองไว้ล่วงหน้า เพื่อให้บรรลุเป้าหมายทางการเมือง ลัทธิทางศาสนา หรืออุดมการณ์ โดยสร้างความหวาดผวหรือหวาดกลัว ด้วยวิธีการข่มขู่หรือบังคับด้วยกำลัง
สงครามการก่อความไม่สงบ(Insurgency War)	คือ การต่อสู้ระหว่างฝ่ายรัฐบาลกับขบวนการก่อความไม่สงบ ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากภายนอกประเทศ เข้ามาปฏิบัติด้วยวิธีรุนแรงต่อจุดอ่อนทางการเมือง สังคม จิตวิทยา เศรษฐกิจ การทหาร และประชาชนฝ่ายรัฐบาล
สงครามกลางเมือง(Civil War)	คือความขัดแย้งภายในประเทศที่มีลักษณะดังนี้ ๑. ฝ่ายก่อความไม่สงบจัดตั้งรัฐบาลเข้าบริหารพื้นที่ที่ควบคุม ๒. ประเทศอื่นให้การยอมรับรัฐบาลของฝ่ายก่อความไม่สงบ ๓. ฝ่ายก่อความไม่สงบมีกำลังทหาร ซึ่งมีผู้บังคับบัญชา โดยเฉพาะถืออาวุธเปิดเผย ๔. สถานการณ์อยู่ในสภาวะการณ์เป็นปฏิปักษ์โดยทั่วไป
การบ่อนทำลาย(Subversion)	คือ การกระทำเพื่อบั่นทอนพลังอำนาจทางทหาร เศรษฐกิจ สังคมจิตวิทยา การเมือง วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี หรือกำลังใจของฝ่ายรัฐบาล
การก่อกองจลาจล(Riot)	คือ การกระทำของฝูงชนด้วยวิธีการรุนแรง ไม่คำนึงถึงกฎหมาย และไม่เชื่อฟังเจ้าหน้าที่ผู้รักษาความสงบเรียบร้อย

การป้องกันและปราบปรามการก่อความไม่สงบ(Counter Insurgency) คือ การปฏิบัติการทางทหาร กึ่งทหาร การเมือง เศรษฐกิจ จิตวิทยา การกิจการพลเรือน เพื่อเอาชนะการก่อความไม่สงบ

สงครามปฏิวัติ(Revolution Warfare) คือเงื่อนไขการต่อสู้ทั้งต่อสู้ด้วยสันติวิธี(Peaceful struggle) หรือการต่อสู้ด้วยอาวุธ(Armed struggle)โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อมุ่งสู่การเปลี่ยนแปลงองค์ประกอบทั้งสิ้นของสังคม

ญีฮาด

หมายถึง การทุ่มเทสรรพกำลังทั้งหลายเพื่อเหตุทุนคำสั่งแห่งอัลเลาะห์ให้อิสลามสถิตอยู่ในโลกอย่างมั่นคง ซึ่งจะต้องอาศัยปัจจัยต่าง ๆ หลายประการ เช่น วิชาความรู้ การเมือง เศรษฐกิจ เป็นต้น ดังนั้นผู้ใดที่ใช้ความพยายามในด้านใดก็ตาม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้หลักธรรมคำสอนของอิสลามดำรงอยู่ในสังคมก็ถือได้ว่าได้ทำการญีฮาดแล้วทั้งสิ้น ผู้ทำการญีฮาด เรียกว่า มุญฮาด โดยนัยนี้ นักการเมืองหากทำงานการเมืองโดยวัตถุประสงค์ดังกล่าวข้างต้น ก็เป็นมุญฮาดทางการเมือง นักธุรกิจที่ทำธุรกิจตามวัตถุประสงค์ดังกล่าว ก็เป็นมุญฮาดในทางเศรษฐกิจดังนี้ เป็นต้น

สงครามญีฮาด

หมายถึง การญีฮาดเพื่อทำการสู้รบเพื่อปกป้องอิสลาม อันเนื่องมาจากมุสลิมถูกขบไล่เช่นหมาในแผ่นดินเกิดของตนอย่างไร้เหตุผล หรือบังคับ กดขี่ บีบบังคับ ไม่ให้มุสลิมที่อาศัยในดินแดนเกิดของตน ปฏิบัติกิจทางศาสนาอันเป็นหลักปฏิบัติพื้นฐาน ในวิถีชีวิตของมุสลิมที่กำหนดไว้ตามพระมหาคัมภีร์อันกรุอาณ สงครามญีฮาดต้องเป็นสงครามที่ประกาศอย่างเปิดเผย โดยผู้นำสูงสุดของมุสลิม มิใช่เรื่องปัจเจกบุคคลหรือเป็นไปตามความคิดของบุคคลใดบุคคลหนึ่งหรือกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง โดยเฉพาะ ทั้งนี้การประกาศทำสงครามญีฮาดในอิสลาม จะกระทำได้ที่ต่อเมื่อการเรียกร้องสิทธิและความชอบธรรมตามบัญญัติแห่งศาสนาด้วยวิถีทางสันติไม่สามารถกระทำได้นั้น หากการเรียกร้องความชอบธรรมขั้นพื้นฐานตามหลักศาสนายังสามารถทำได้ด้วยวิถีทางสันติ การประกาศสงคราม

	ก็เป็นเรื่องต้องห้าม ทั้งนี้เพราะสงครามมักจะนำมาซึ่งความพลัดพรากสูญเสียทั้งชีวิตและทรัพย์สิน
ชะฮีด	คือ นักรบผู้พลีชีพเพื่อปกป้องศาสนาแห่งอัลเลาะห์ ให้ศาสนาของพระองค์สามารถสถิตบนแผ่นดินนี้ได้อย่างมั่นคงและผู้ที่ได้รับสถานะภาพชะฮีดจะเป็นผู้ที่ไม่ต้องผ่านหรือรอการพิพากษาในวันสิ้นโลก ผู้ได้ชะฮีดจะเข้าสู่สวรรค์ในโลกหน้าโดยทันที เพราะถือเป็นการเสียสละอันยิ่งใหญ่ที่สุด
กาฟิร	<p>เป็นสัญลักษณ์ทางภาษาร่วมของขบวนการ หรือกลุ่มบุคคลที่มีแนวคิดในการใช้ “ญูฮาด” เป็นวิธีการในการต่อสู้ แต่ในขณะเดียวกันก็มีได้หมายความว่า ผู้ที่ใช้คำว่า “กาฟิร” จะมีแนวคิด “ญูฮาด” เสมอไป เพราะมุสลิมจะใช้คำนี้โดยทั่วไป เป็นปกติ ในความหมายที่หมายถึง “ผู้ที่ปฏิเสธศรัทธา” หรือคนที่ไม่ใช่ “มุสลิม”</p> <p>ภายใต้หลักการอิสลามได้แบ่ง“กาฟิร”ออกเป็น ๒ ประเภทคือ</p> <p>๑.กาฟิร: ที่ไม่ยอมรับต่อมุสลิม ไม่ต่อต้านศาสนาอิสลาม ศาสนาอนุญาตให้เป็นมิตรได้</p> <p>๒.กาฟิร: ที่ยอมรับต่อมุสลิม เช่น ช่ามุสลิม ต่อต้านศาสนาอิสลาม “กาฟิร” ประเภทนี้ศาสนาไม่อนุญาตให้เป็นมิตร และมีหน้าที่ต้องต่อสู้ตามระดับความเหมาะสม ซึ่ง “กาฟิร” ประเภทนี้คือ “กาฟิร” ที่ถูกใช้ในภาวะสงคราม หรือในกองทัพที่มาเช่นช่ามุสลิม ดังนั้นจึงไม่ได้หมายถึง เจ้าหน้าที่ของรัฐทุกคนที่ถูกมองว่าเป็นศัตรู หากเจ้าหน้าที่รัฐเหล่านั้นปฏิบัติภารกิจเพื่อปกป้องความยุติธรรม และต้องการให้เกิดความสงบสุขแก่มุสลิมทุกคนโดยรวม</p> <p>“กาฟิร” ถูกแปรความหมาย ให้มีความหมายในท้องถิ่นมาลายู เช่นเดียวกับคำว่า “ซีแยะ” หมายถึงคนไทย หรือประเทศไทย ซึ่งในอดีตใช้ชื่อว่า “สยาม” ปัจจุบันถูกตีความว่าหมายถึง “คนไทยที่อยู่เหนือมาลายู” ทั้งนี้สืบเนื่องจากคนมาลายูในอดีตเข้าใจและเชื่อว่า “คนมาลายูคือมุสลิม/คนไทย(สยาม) เป็น</p>

	<p>กาไฟร” ซึ่งโดยทั่วไปมักถูกใช้ในความหมายของ “กาไฟรซัยัม” หรือ “การฟิรซัยเย”</p>
<p>ตาดีกา</p>	<p>คือ การจัดการเรียนการสอนศาสนาอิสลามเบื้องต้น ให้แก่เด็กมุสลิมที่มีอายุระหว่าง ๖ – ๑๒ ปี จะเป็นการจัดการศึกษาในระดับประถมศึกษาในวันเสาร์-อาทิตย์ หรือในตอนเย็นของวันธรรมดา เพื่อเตรียมให้เด็กเติบโตเป็นมุสลิมที่ดี มีฐานความรู้ทางศาสนา พร้อมทั้งจะเข้าศึกษาต่อในโรงเรียนปอเนาะ มักใช้สถานที่ของมัสยิดซึ่งจัดการบริหาร โดยชุมชน ในปัจจุบันเรียกว่า “ศูนย์อบรมจริยธรรมประจำมัสยิด” (ตาดีกา) ซึ่งจัดอยู่ในการศึกษานอกระบบ</p>
<p>โต๊ะครู</p>	<p>คือ คำเรียกครูสอนศาสนาในสถาบันศึกษาปอเนาะ มาจากคำว่า “ตุวันกูรู” ซึ่งแปลว่า “ท่านครู” ในภาษามาลายูเรียกว่า “โต๊ะกูรู”</p>
<p>บาบอ</p>	<p>คือ คำเรียกเจ้าของสถาบันศึกษาปอเนาะ หรือเป็นคำเรียกพ่อเรียกโต๊ะครู เรียกผู้อาวุโส ที่ประกอบพิธีฮัจญ์แล้วส่วนใหญ่มักเป็นผู้ใหญ่ที่มีความรู้ทางศาสนาอิสลาม เป็นที่เชื่อถือศรัทธาของมุสลิมทั่วไป</p>
<p>ปอเนาะ</p>	<p>คือ บ้านหลังเล็กๆ ลักษณะเป็นกระท่อม ปอเนาะจึงเป็นคำที่เรียกสถานศึกษาของชาวมุสลิมในคาบสมุทรมลายู ซึ่งผู้เรียนจะประจำอยู่ที่กระท่อมที่รายล้อมสถานศึกษา ในจังหวัดชายแดนภาคใต้มีปอเนาะเป็นจำนวนมาก ในปี พ.ศ.๒๕๐๘ ปอเนาะส่วนหนึ่งได้จดทะเบียนเป็นโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลาม สอนทั้งศาสนาและสายสามัญ ส่วนปอเนาะดั้งเดิมได้จดทะเบียนเมื่อ พ.ศ.๒๕๔๗ เรียกว่าสถาบันศึกษาปอเนาะ สอนศาสนาอิสลามจำนวน ๑๖ รายวิชา จัดเป็นการศึกษานอกระบบ</p>
<p>มัสยิด</p>	<p>คือ ศาสนสถานที่มุสลิมใช้เป็นที่ละหมาด โดยถือว่าเป็นบ้านของพระเจ้า มุสลิมเมื่อตั้งถิ่นฐานอยู่ ณ ที่ใดจะสร้างมัสยิดไว้เป็นศูนย์กลางของชุมชน มัสยิดนอกจากจะมีภาระหน้าที่เป็น</p>

มูนาฟิก	<p>ศูนย์กลางทางศาสนาแล้ว ยังมีภาระหน้าที่เป็นศูนย์กลางทางวัฒนธรรม การศึกษา เศรษฐกิจ สังคมและการเมืองการปกครอง ในประเทศไทยมัศยิดที่จดทะเบียนแล้ว มีจำนวน ๓,๕๐๓ มัศยิด ในจำนวนนี้เป็นมัศยิดที่อยู่ใน ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ ถึง ๑,๖๘๓ มัศยิด</p> <p>เป็นภาษาเชิงสัญลักษณ์ที่ใช้มากที่สุดในกลุ่มขบวนการก่อความไม่สงบในปัจจุบัน (ปี ๒๕๔๙-ปัจจุบัน)</p> <p>ความหมายตามหลักศาสนา หมายถึง กลุ่มชนที่กลับกลอกในด้านการศรัทธา สามารถจำแนกตามทัศนะหลักของอิสลามได้ดังนี้</p>
ละหมาด	<p>กลุ่มแรก : คือพวกที่ศรัทธาในอิสลาม แต่มีพฤติกรรมชอบหลอกลวงผู้อื่น ไม่รักษาสัจจะ ไม่ซื่อสัตย์ต่อหน้าที่ คนกลุ่มนี้อิสลามยังถือว่าเป็น “มุสลิม”</p> <p>กลุ่มที่ ๒ : คือพวกที่ไม่ศรัทธาในอิสลามแต่หลอกลวงผู้อื่นว่าตนเป็นมุสลิม เพื่อหวังผลประโยชน์ในด้านต่างๆ ในทางศาสนาถือว่าคนพวกนี้ไม่ใช่มุสลิม หรือ “มูรตัด” โทษของบุคคลประเภทนี้จะตกอยู่ในขั้นที่ต่ำที่สุดจากนรก</p> <p>กลุ่มที่ ๓ : คือมุสลิมที่ไปร่วมกับศัตรู หรือให้ความร่วมมือกับศัตรูในการเข่นฆ่ามุสลิม โดยเฉพาะในสถานการณ์ของสงครามญิฮาด ในกรณีเช่นนี้ถือว่าสิ้นสภาพความเป็นมุสลิม ขบวนการก่อความไม่สงบมักจะใช้กรณีนี้แอบอ้างและเข่นฆ่ามุสลิมด้วยกันที่เห็นว่ามุสลิมเหล่านั้นให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่รัฐตามแต่กรณี</p>
ละหมาด	<p>เป็นสำเนียงไทยๆ ที่เพี้ยนมาจากภาษาอูรดูว่า นมาซ ภาษาอาหรับเรียกว่า อัศเศาะลาตฺ ส่วนภาษามลายูใช้คำว่า ซัมมะฮ์ฮ์ยัง หรือ สะมะฮ์ฮ์</p>
ละหมาดวันศุกร์	<p>คือ การละหมาดร่วมกันที่มัศยิดหรือที่ใดที่หนึ่ง ในช่วงกลางวันของวันศุกร์ โดยมีการกล่าวคุฎบะฮ์ หรือ ธรรมเทศนา ก่อน ละหมาดนี้บังคับเฉพาะผู้ชาย</p>

อัญปะฮ์	คือ คำอบรม หรือ ธรรมเทศนาที่กล่าวก่อนละหมาดวันศุกร์ หลังละหมาดวันอี๊ด และละหมาดซุนด์ หรือซุนนะฮ์อื่นๆ
อิหม่าม	คือ ผู้นำ หมายถึงผู้นำในการบริหารปกครองชุมชนมุสลิมที่มีมัศยิดเป็นศูนย์กลาง และหมายถึงผู้ที่ทำหน้าที่นำในการละหมาดรวมกันหลายคน รวมทั้งเป็นผู้นำในการประกอบกิจการศาสนาในชุมชน ส่วน โต๊ะอิหม่าม เป็นคำเรียกเพื่อเป็นการให้เกียรติยิ่งขึ้น
คอเต็บ	คือ ผู้นำศาสนาที่มีลำดับรองลงมาจากอิหม่าม ที่มีมัศยิดเป็นศูนย์กลาง โดยคอเต็บจะทำหน้าที่เป็นผู้อ่านอัญปะฮ์ก่อนการละหมาดในวันศุกร์ และอาจทำหน้าที่แทนอิหม่ามเมื่ออิหม่ามไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้
บิหลัน	คือ ผู้นำศาสนาที่มีลำดับรองลงมาจากคอเต็บ ที่มีมัศยิดเป็นศูนย์กลาง โดยบิหลันจะทำหน้าที่เรียกมุสลิมมาละหมาด (อาซาน) ก่อนถึงเวลาละหมาดทุกครั้ง และอาจทำหน้าที่แทนอิหม่าม เมื่ออิหม่ามและคอเต็บไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้
อูस्ताซ	คือ คำที่เรียกครูในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามที่เป็นผู้ชาย ส่วนครูผู้หญิงเรียกว่า “อูस्ताซะฮ์”
ซุมเปาะ	หมายถึง พิธีการสาบานตนของบุคคลจัดตั้งก่อนเข้าสู่การเป็นสมาชิกของกลุ่มอย่างเป็นทางการ ถือเป็นขั้นตอนสำคัญที่สุดขั้นตอนหนึ่งของการเข้าสู่การเป็นสมาชิกขององค์กรการต่อสู้ของขบวนการก่อความไม่สงบ
ดินแดนดาร์ลุอิสลาม	หมายถึง ดินแดนที่มีความเป็นอิสลามครบถ้วนสมบูรณ์ มุสลิมทุกคนที่อาศัยอยู่ในดินแดนดาร์ลุอิสลามให้ปฏิบัติตามเงื่อนไขและกฎหมายของประเทศนั้น ให้ความร่วมมือกับการบริหารประเทศและจงรักภักดีต่อแผ่นดินและประเทศนั้น ดินแดนดาร์ลุอิสลามจะต้องมีองค์ประกอบสำคัญ ๓ ประการ ตามบัญญัติแห่งอิสลามคือ ๑. เป็นดินแดนที่มีมุสลิมเกิดและอาศัยอยู่

๒. ดินแดนนั้นมีการก่อสร้างศาสนสถานของอิสลามให้ครบถ้วนตามบัญญัติโดยไม่ถูกทำลายขัดขวาง เพื่อให้มุสลิมที่เกิดและอาศัยอยู่ในดินแดนนั้น สามารถใช้ประกอบกิจการศาสนาได้ครบถ้วนทุกประการตามศาสนบัญญัติ

๓. มุสลิมที่เกิดและอาศัยอยู่ในดินแดนนั้นสามารถปฏิบัติศาสนกิจได้ครบถ้วนทุกประการตามศาสนบัญญัติ

หากดินแดนใดมีองค์ประกอบครบถ้วนทั้ง ๓ ประการถือดินแดนนั้นเป็นดินแดนดาร์ลุสลามแล้ว จะไม่มีการเรียกร้องต่อผู้ของมุสลิมเพื่อศาสนาของตนในดินแดนดาร์ลุสลาม จนกว่าองค์ประกอบใดองค์ประกอบหนึ่งถูกขัดขวางทำลายโดยผู้มีอำนาจ หรือผู้บุกรุกดินแดนของมุสลิมตามองค์ประกอบที่กล่าวมานี้สำคัญประการหนึ่งที่ทำให้สามารถเข้าใจได้ว่า ดินแดนดาร์ลุสลามไม่จำเป็นต้องเป็นรัฐหรือประเทศมุสลิมเท่านั้น ที่ใดในโลกที่มีมุสลิมเกิดอาศัยอยู่และมีองค์ประกอบสำคัญทั้ง ๓ ประการ ก็ถือเป็นดินแดนดาร์ลุสลามแล้ว ซึ่งเป็นดินแดนที่มีแต่สงบสุข สันติ

ดาร์ลุฮาราบี หรือ ดาร์ลุฮัจยี

หมายถึง ดินแดนแห่งสงคราม หรือดินแดนแห่งการต่อสู้เพื่ออิสลาม หรือดินแดนที่ต้องทำสงครามญิฮาดในอิสลาม เพื่อปกป้องอิสลามให้ดำรงอยู่ในดินแดนแห่งนั้นในดินแดนดาร์ลุฮาราบี เป็นบัญญัติที่บังคับให้มุสลิมทุกคนที่อยู่ในดินแดนแห่งนั้นต้องต่อสู้เพื่อการดำรงไว้ซึ่งอิสลาม ดินแดนที่จะกำหนดให้เป็นดินแดนแห่งสงครามหรือดินแดนดาร์ลุฮาราบีได้ ก็คือเงื่อนไขของดินแดนดาร์ลุฮาราบีที่สำคัญทั้ง ๓ เงื่อนไขถูกทำลายลงโดยผู้บุกรุกหรือผู้นำประเทศนั้นๆ กล่าวคือ มีการเข้ามาขับไล่มุสลิมที่อาศัยอยู่ในดินแดนเกิดขึ้นอย่างไรเหตุผลและไม่เป็นธรรม ประการต่อมามีการสั่งให้ทำลายศาสนสถานของอิสลามที่สำคัญและจำเป็นต่อการประกอบกิจการศาสนาหรือออกกฏระเบียบกฎหมายที่ขัดความชอบธรรมในการจำกัดหรือห้ามสร้างศาสนสถานเหล่านั้น ประการสุดท้ายคือใช้กำลัง

หรือกฎหมายห้ามมิให้มุสลิมประกอบศาสนากิจบนดินแดน
เกิดของตน หากเข้าสู่เงื่อนไขสำคัญ ๓ ประการ ความเป็น
“ดินแดนคารุสตาม” สิ้นสุดลง ดินแดนนั้นจะเข้าสู่เงื่อนไข
ของ “ดินแดนคารุสฮาราบี” หรือ “ดินแดนแห่งสงคราม” ทันที
และถือเป็น “สงครามญิฮาดในอิสลาม” แต่ก่อนการประกาศ
สงครามญิฮาดจำเป็นต้องต่อสู้เรียกร้องต่อผู้มีอำนาจให้ยุติ
การกระทำเช่นนั้นก่อน จนการเรียกร้องโดยสันติไร้ผลจึงต้อง
ประกาศ “การทำสงครามญิฮาด” ได้

ดินแดนคารุลกูฟ

หมายถึง ดินแดนที่มีมุสลิมส่วนน้อยมาอาศัยอยู่ และดำรงชีวิต
ตามวิถีอยู่ได้ในดินแดนของศาสนาอื่น และมุสลิมเหล่านั้น
สามารถอยู่ร่วมได้ภายใต้เงื่อนไขของการปฏิบัติศาสนกิจตน
ได้ตามศาสนบัญญัติ ก็ถือว่าเป็นดินแดนคารุลกูฟ อิสลาม
บัญญัติให้มุสลิมในดินแดนคารุลกูฟต้องปฏิบัติตามกฎหมาย
ระเบียบ และเงื่อนไขของผู้ปกครองนั้นด้วยความซื่อสัตย์ ภัคดี
ต่อผู้ปกครองนั้นอย่างเสมอหน้า